

Työpaikan turvallisuusohjeisto

Väkivalta-alttiille työpaikalle/työlle on laadittava kirjallinen turvallisuusohjeisto. Ohjeisto laaditaan yhteistyössä työnantajan ja työntekijöiden kesken.

Turvallisuusohjeiden tulee sisältää:

- toimintaohjeet ja -mallit etukäteen kartoitettujen vaaratilanteiden varalta
- toimintaohjeet ja -vastuut, kun väkivaltatilanne tai sen uhka on tapahtunut muun muassa:
- välitön ensiapu uhrille ja toimittaminen hoitoon
- ilmoitus poliisi- ja tarvittaessa työsuojeluviranomaiselle (vakavat työtapaturmat)
- jälkihoidon organisointi ja
- tapahtuneen jälkiselvitys mahdollisten korjaavien toimien tarpeesta.

Turvallisuusohjeissa on oleellista kiinnittää huomiota poistumisteiden turvallisuuteen, näkyvyyden varmistamiseen ja henkilöstön yhteisiin toimintatapoihin sekä mahdollisten pakoreittien varmistamiseen.

Työpaikoilla, joilla on kohonnut väkivallanuhka, tulee olla selvät ohjeet

- työhön tulo- ja lähtötilanteista
- avainturvallisuudesta
- järjestyksen ylläpidosta
- hälytyksistä
- turvalaitteiden käytöstä
- toiminnasta vaikeissa asiakastilanteissa
- ryöstö- ja varkaustilanteissa ja
- ohjeet pommiuhkausten ja verialtistuksen varalta sekä uhka- ja väkivaltatapausten raportoinnista ja jälkihoidosta.

Työturvallisuuslaki velvoittaa työntekijöitä ja työnantajaa yhteistyössä kehittämään, suunnittelemaan ja seuraamaan toimipaikkojen turvallisuutta.

Hälytysjärjestelmä

Työpaikassa, jossa voi esiintyä väkivaltaa tai sen uhkaa, on oltava toimintavarma hälytysjärjestelmä. Hälytys pitää pystyä tekemään huomaamattomasti ja hälytyksen vastaanotto ja avun saanti on järjestettävä toimivaksi kaikkina työskentelyaikoina.

Työntekijöille on annettava koulutusta hälytysjärjestelmän oikeasta käytöstä ja järjestelmän toimivuus on tarkastettava säännöllisesti.

Yksintyöskentely

Yksintyöskentelyä tulee rajoittaa sellaisissa töissä, joissa on kohonnut väkivallan uhka. Jos yksintyöskentelyä ei voida välttää, on väkivallan uhan riskiä vähennettävä edellä mainituin teknisin ja muiden ennakolta ehkäisevien keinojen avulla.

Muilla ennakolta ehkäisevillä toimenpiteillä tarkoitetaan keinoja, jotka kohdistuvat työtapoihin, työtiloihin, työympäristöön, työaikajärjestelyihin, viestiyhteyksiin (työntekijän keskinäiseen näkö- ja kuuloyhteyksiin) sekä koulutukseen ja perehdyttämisen toteutukseen.

Työntekijöille annettava koulutus ja perehdytys

Työturvallisuuslaki edellyttää henkilöstön kouluttamista turvallisuusohjeistoon ja väkivaltatilanteiden kohtaamiseen. Työntekijöille on annettava ohjeet väkivaltatilanteiden varalta. Koulutuksen tulee tukea ammatillisia valmiuksia kohdata vaikea asiakas. *Asianmukainen koulutus antaa eväitä havaita vaaran merkit hyvissä ajoin sekä keinoja välttää väkivaltaa.*

Työntekijöille säännöllisesti järjestettävät kurssit, luennot, tietoisikut, uhkatilanteiden ja turvajärjestelmien käytännön harjoittelu, työpaikkakohtaiset toimintatavat ja asiakaskontakteissa arkipäivän yksinkertaiset ohjeet auttavat pitämään asiaa jatkuvasti esillä, osana omaa työtä ja ammattitaitoa.

Väkivaltatilanteista oppiminen

Tilanteiden ennalta ehkäisemiseksi työpaikalla on tutkittava sekä tapahtuneet väkivaltatilanteet että niiden uhat. Näistä saadaan tärkeää tietoa torjuntatoimien suunnittelua ja toteutusta varten. Muun muassa tästä syystä kaikki väkivaltatilanteet ja läheltä-piti-tilanteet on ilmoitettava työnantajalle.

Jos esimerkiksi tietyssä työpisteessä sattuu jatkuvasti väkivaltatilanteita, on työnantajan ryhdyttävä selvittämään keinoja niiden ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Työnantajalla on velvollisuus ryhtyä toimiin ilmoitusten vuoksi.

Jälkihoidosta on huolehdittava

Väkivalta-alttiilla työpaikalla on oltava valmius väkivallan tai sen uhan kohteeksi joutuneen työntekijän välittömään jälkihoitoon. Jälkihoidon tarkoitus on vähentää ja lieventää väkivaltateon aiheuttamia vaikutuksia uhrille ja henkilökunnalle.

Henkisten vammojen minimointi välittömällä huolenpidolla on omiaan helpottamaan myös työntekijän työhön paluuta ja työssä selviytymistä. Usein työpaikalla tarvitaan erityisjärjestelyjä, jotta henkilö voi kokea työhön paluun turvalliseksi.

Työntekijään kohdistuneesta väkivallasta tai sen uhasta saattaa seurata hänelle paitsi fyysisiä myös henkisiä vammoja. Henkiset vammat eivät aina ilmene heti, vaan saattavat tulla ilmi myöhemmin ja aiheuttaa hoitamattomina pitkäkestoista työkyvyttömyyttä. Tästä syystä on välttämätöntä, että väkivallan uhri saa aina välittömästi jälkihoitoa, vaikkei hän itse sitä heti kokisikaan tarvitsevansa.

Esihenkilön velvollisuus on huolehtia siitä, että jälkihoito käynnistetään viipymättä, enintään 1-2 vuorokauden kuluttua väkivaltatilanteesta. On hyvä huomioida, että väkivaltatilanteet vaikuttavat koko työyhteisöön, eikä pelkästään väkivaltaa kokeneeseen työntekijään.